

Češi chtějí umírat doma, důležité je pro ně rozloučit se s blízkými. Mladých lidí se umírání týká víc, než se čekalo.

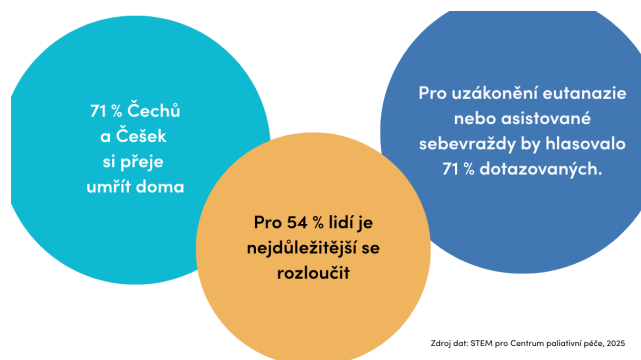
V době, kdy si lidé po celé zemi připomínají své blízké zesnulé, přináší nový výzkum Centra paliativní péče a agentury STEM pohled na to, jak Češi přemýšlejí o smrti, umírání a péči o vážně nemocné. Výzkum na reprezentativním vzorku 1001 respondentů ukázal, že tři čtvrtiny lidí mají osobní zkušenost s úmrtím blízkého člověka a 71 % by si přálo strávit závěr života doma. Téma, které bývá často považováno za vzdálené mladým, se jich přitom dotýká mnohem víc, než se čekalo. Možnost rozloučit se s rodinou považují Češi za to vůbec nejdůležitější.

Smrt, umírání a péče se mladých lidí týká

Tři čtvrtiny Čechů (75 %) mají osobní zkušenost s úmrtím blízkého člověka. Nejčastěji šlo o úmrtí v nemocnici, ale téměř dvě pětiny uvedly, že blízký zemřel doma. S péčí o vážně nemocného člověka mají zkušenost více než tři pětiny lidí. Tato péče se nejčastěji odehrávala v domácím prostředí. Přestože nejčastěji pečují lidé ve věku 60+ (71 %), zkušenost s péčí v domácím prostředí uvedlo i 40 % mladých lidí ve věku 18-29 let. To vyvrací častý stereotyp, že téma smrti a péče je mladé generaci vzdálené.

Lidé chtějí umírat doma. Nebo dokonce v přírodě.

“Náš průzkum potvrdil, že se lidé nejvíce obávají umírání v léčebnách dlouhodobě nemocných. Právě v těchto zařízeních ale umírá ročně kolem 15 000 nemocných. Proto aktuálně spouštíme velký projekt s nadačním fondem Abakus, který se zaměřuje právě na podporu paliativní péče v prostředí LDN,” říká zakladatel Centra paliativní péče Martin Loučka.

Kdyby si mohli vybrat, kde stráví závěr života, sedm z deseti Čechů (71 %) by zvolilo domov. Volbu ovlivňuje především věk a osobní zkušenost. Lidé nad 60 let volí nemocnici častěji než ostatní a méně často domácí prostředí. Mladší generace dává jasnou přednost domovu. Zkušenost s umíráním blízkého hraje roli i při vlastní představě – ti, kdo zažili, že jejich blízcí umírali doma, si přejí totéž. Naopak lidé bez takové zkušenosti umírání doma častěji odmítají. Zajímavý detail přinesly volné odpovědi – mnozí lidé by si přáli poslední chvíle strávit v přírodě, nejčastěji v lese. Největší obavy vzbuzuje umírání v léčebnách dlouhodobě nemocných. Jako nejméně preferované místo ho zvolila polovina dotázaných. Nejčastěji v této souvislosti lidé zmiňovali beznaděj, bezmoc, dále také smrt, samotu a smutek.

O smrti nepřemýšlíme až v závěru života. Hlavně se chceme stihnout rozloučit.

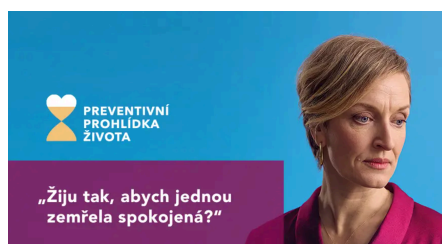
Možnost rozloučit se s rodinou uvedlo jako nejvyšší prioritu 54 % respondentů. Dalších 16 % považuje za klíčové mít vyřešené praktické a majetkové záležitosti. Vedle klidu, duševní pohody a důstojnosti, se často objevuje i přání ještě něco zažít nebo splnit si sen. Češi o smrti tedy nepřemýšlejí jen jako o konci, ale i jako o části života, kterou chtějí prožít důstojně.

„Je důležité, aby se téma paliativní péče dostalo do běžné veřejné debaty, nejen v souvislosti s nemocí, ale i s kvalitou života, protože paliativní péče není jen o umírání, ale o důstojném a hodnotném životě až do konce. Pomoci v tom může osvětová kampaň Preventivní prohlídka života, která zve k zamyšlení nad tím, co dělá náš život naplněným a jak o něj pečovat včas, nejen na jeho konci,“ říká ředitelka Centra paliativní péče Karolína Pochmanová.

Paliativní péči lidé znají, ale často nepřesně

Tři pětiny Čechů (60 %) mají alespoň základní povědomí o paliativní péči a 71 % ví, co je hospicová péče. Ukazuje se ale, že veřejnost si často paliativní péči spojuje pouze s koncem života a hospic s místem, kam se „odchází umřít“. Přitom paliativní péče znamená aktivní podporu kvality života i v těžké nemoci – nejen v posledních dnech, ale i v měsících či letech, které člověku zbývají.

Centrum paliativní péče se dlouhodobě snaží měnit způsob, jakým Češi o této fázi života přemýšlejí. Součástí těchto aktivit je i osvětová kampaň [Preventivní prohlídka života](#), která motivuje lidi, aby se nebáli přemýšlet o konci života včas – ne ze strachu, ale proto, aby prožili naplněný život, za kterým se budou moci s radostí ohlédnout. Kampaň upozorňuje, že mluvit o smrti znamená především mluvit o tom, jak chceme žít.

Preventivní prohlídka života motivuje lidi, aby se nebáli přemýšlet o konci života včas.

Z empatie by zdravotníkům Češi dali trojku

Pokud by se komunikační dovednosti a empatie zdravotníků měly známkovat, nejčastěji by dostali trojku. Udělilo by ji 34 % dotazovaných. Nutno však říci, že čtvrtina respondentů uvedla, že to nedovede posoudit. Lepší hodnocení zdravotníkům, a to je dobrá zpráva, pak udělují respondenti, kteří se někdy ve svém životě sami s vážnou nemocí potýkali.

Češi podporují eutanázii, i když o ní málo vědí

“Průzkumy veřejného mínění často ukazují jen na podporu nebo odpor vůči eutanázii. Naše data teď ale ukazují na klíčovou věc, a to je potřeba diskuze a osvěty, abychom hlavně věděli, o čem mluvíme, když eutanázii řešíme,” říká Martin Loučka, zakladatel Centra paliativní péče.

Otázka eutanazie zůstává v české společnosti citlivým tématem, které vyvolává silné emoce i protichůdné postoje. Naše data ukazují, že lidé o této otázce často nemají dostatek informací – přesto mají poměrně jasný názor na její případnou legalizaci. Téměř polovina dotázaných se domnívá, že česká veřejnost nemá dost informací, aby se mohla k legalizaci eutanazie zodpovědně vyjádřit. Navzdory tomu by 71 % Čechů hlasovalo pro uzákonění eutanazie nebo asistované sebevraždy, pouze 13 % se nedokázalo rozhodnout.

Zdravotníci přitom tvoří skupinu, která je v názorech nejvýraznější – dvě třetiny z nich se domnívají, že veřejnost není dost informovaná, ale 84 % by eutanazii podpořilo. Víra zůstává silným faktorem – téměř polovina věřících (48 %) by eutanázii odmítla.

Paliativní péče

Paliativní péče je přístup zaměřený na zvyšování kvality života pacientů a jejich rodin v situaci, kdy čelí život ohrožující nemoci. Jejím cílem je komplexní léčba a řešení příznaků nemoci, včetně psychických, sociálních a spirituálních obtíží, které mohou pacienta a jeho blízké trápit. Paliativní péče je poskytována v domácím prostředí i v zařízeních zdravotních nebo sociálních služeb (hospic, nemocnice, domov pro seniory, apod.).

Centrum paliativní péče

Pracujeme na tom, aby vážně nemocní a umírající lidé a jejich rodiny měli přístup ke kvalitní paliativní péči. V Česku ročně zemře 111 000 lidí. 66 000 z nich očekávatelně v důsledku dlouhodobé chronické choroby. Těm všem může paliativní péče zajistit klidný a důstojný konec života, v souladu s jejich hodnotami a přáním. Většina ale umírá v nemocnici bez přístupu k paliativní péči.

My to měníme. Pomáháme zavádět paliativní péči na místa, kde chybí – do nemocnic, domovů pro seniory, do ambulancí praktických lékařů.

- Vzděláváme profesionály, kteří pracují s umírajícími pacienty a jejich rodinami, a učíme je citlivě a pravdivě komunikovat.
- Přinášíme data o tom, co je pro lidi v závěru života důležité a jak jim efektivně pomoci. Vnášíme do českého systému péče mezinárodní inspiraci a zkušenost.
- Vytváříme prostor pro otevřenou debatu o tématech spojených s koncem života. Připravujeme osvětové aktivity pro veřejnost a usilujeme o to, aby umírání nebylo tabu. Jsme všude, kde se mluví o paliativní péči.

Odborníci na paliativní péči

PhDr. Martin Loučka, Ph.D. (m.loucka@paliativnicentrum.cz, 605 376 107), zakladatel Centra paliativní péče, odborný asistent Ústavu lékařské psychologie a etiky, Lékařská fakulta Masarykovy univerzity, Brno

Mgr. Karolína Pochmanová (k.pochmanova@paliativnicentrum.cz, 734 752 540), ředitelka Centra paliativní péče

MUDr. Zuzana Křemenová, Ph.D. (zuzana.kremenova@ftn.cz, 776 748 845), vedoucí lékařka Paliativního týmu Fakultní Thomayerovy nemocnice v Praze

Mgr. Monika Marková (reditel@hospiclitomerice.cz, 604 118 985), ředitelka Hospice sv. Štěpána v Litoměřicích

Rádi vám zprostředkujeme kontakt na další odborníky z různých regionů v případě zájmu o rozhovor nebo doplňující informace z paliativní praxe.

Tipy na místa, kde je možné točit reportáž

Fakultní Thomayerova nemocnice - paliativní tým (Zuzana Křemenová, 776 748 845)

Hospic svatého Štěpána - domácí i lůžkový hospic (Monika Marková, 604 118 985)

Rádi v případě zájmu zprostředkujeme kontakt na další pracoviště po celé ČR.

Kontakt pro média:

Eva Gurná

e.gurna@paliativnicentrum.cz | +420 604 465 811

www.paliativnicentrum.cz | facebook | bulletin